

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 25
máj 2015
cena 0,90 EUR

5

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Ombudsman svedomia kresťanov

NÁŠ ROZHOVOR

Anton Čulen nemá štatút politického väzňa. No diktatúry proletariátu si užil viac než dosť. Ideológia komunistov bola silno zameraná proti náboženskému presvedčeniu ľudí. Ale nemýľme sa, ani dnes nie je sloboda svedomia zaručená. Neoliberalizmus vnucuje spoločnosti také normy správania, ktoré v niektorých prípadoch hrubo odporujú tradičnému, či konzervatívne zmýšľaniu občanov. Napríklad nové doktríny v oblasti ľudských práv s autoritatívnym presadzovaním gender ideológie už presahujú hranice európskej kultúry. Aj dnes potrebujeme ľudí, ktorí sa dokážu postaviť proti trendom odporujúcim ich svedomiu. Anton Čulen (1965) nepochybne medzi takých patrí.

Ste predsedom občianskeho združenia Aliancie za nedeľu. Znamená to, že ste silne nábožensky založeným človekom.

Druhý sprava linecký diecézny biskup Ludwig Schwarz, hovorca rakúskej Aliancie za voľnú nedeľu je vzorom aj pre slovenskú alianciu. Vznikom Európskej aliancie za nedeľu sa Európa usiluje o obnovu jej kultúrnych tradícií a posilnenie sociálnej súdržnosti spoločnosti. Foto archív

Patríte však do mladšej generácie, takže dalo by sa predpokladať, že škola z vás urobila pokrokového človeka. Predsa sa tak nestalo?

Nie, v tomto smere som bol vždy chápaný ako revolucionár. Na rozvoj môjho intelektu mala vplyv predo-

všetkým moja matka a prostredie fary, v ktorom som vyrastal. Odmalička som miništroval.

A kde to bolo?

V Brodskom. Narodil som sa v Skalici, ale pochádzam z Brodského.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Košiar	
Mier v Európe je iba zdanlivý	2
Vyhlásenie k Svetovému dňu tlače	3

Eva Zelenayová	
Politickí väzni patria do politiky	3
Z výročných schôdzí	4
K dôchodkovému veku sudcov	5

Otvorený list kardinálovi Vlkovi	7
Ján Litecký Šveda	
Literatúra v časoch neslobody	8

Luboslav Hromják	
Sedemdesiat rokov od zatknutia Vojsťáka	12
Ivan Mrva	
Inak o 2. svetovej vojne	13

Mier v Európe je iba zdanlivý

Ôsmeho alebo deviateho mája, záleží podľa ktorého času to berieme, sa v Európe skončila druhá svetová vojna. Dnes už žiaľ, žijeme v časoch tretej, ako to vlni povedal aj pápež František. A v našom kultúrnom svete sa vyjadrenia pápeža neberú na ľahkú váhu. Ibaže či chceme, alebo nie, sú ľudia, ktorí si vojnu želajú. Ide predovšetkým o výrobcov zbraní ovládajúcich politické elity. Najprv sa mesiace a roky vedú rokovania o mieri, ale ak tie zlyhajú, elity si uniformy neoblečú. Do prvých línií nejdú. Nechajú zomierať žoldnierov, lebo cit lásky k vlasti a povinnosť jej obrany bol systematicky v mnohých štátoch už vo dvoch generáciách zničený.

Pápež sv. Ján XXIII. zverejnil 11. apríla 1963 svoju historickú encykliku *Pacem in terris*. Jej prvá veta znie: „Pokoj na zemi, po ktorom tak veľmi túžili ľudia všetkých čias, možno nastoliť a upevniť len vtedy, ak sa svedomito zachováva Bohom stanovený poriadok“. A ako základné podmienky pokoja videl štyri konkrétne potreby ľudského ducha: pravdu, spravodlivosť, lásku a slobodu. Je to až tak veľa?

Na konci druhej svetovej vojny sme prišli o Slovenskú republiku ako náš samostatný štát, preto je nám ťažko oslavovať to ako víťazstvo, keď vieme, že zakrátko nastúpil komunistický útlak a prenasledovanie. Predsa 8. máj 1945 ostáva medzníkom, ktorý znamená stabilný bod pokoja zbraní. No mocným tohto sveta už začal byť dlhou chvíľou. „V Európe a vo svete vládol skôr akýsi bezvojnový stav než skutočný pokoj. Polovica európskeho kontinentu sa dostala pod nadvládu marxistickej diktatúry, kým druhá polovica sa organizovala do obrany pred týmto nebezpečenstvom“,

napísal sv. pápež Ján Pavol II. v encyklike *Centesimus Annus* v roku 1991. Dnešná zbrane na európskom kontinente mlčali, žiaľ, dnes už hrozivo dunia. A celkom zblízka, z východnej Ukrajiny. Pritom národy sveta (teda ich elity, volené i nevolené) strácajú moc rozhodovať sami nad sebou, vymazáva sa ich historická pamäť ničením stáročných kultúrnych koreňov. A to ešte nehovoríme o situácii v Afrike, odkiaľ prichádzajú po mori do Európy tisíce ľudí. Či o hrozbe islamského štátu..., kde „šialené preteky v zbrojení pohlcujú prostriedky potrebné na rozvoj hospodárstva jednotlivých národov a pokrok vo vede a technike, ktorý by mal prispievať k blahobytu človeka, sa mení na nástroj vojny. Veda a technika sa využívajú na výrobu čím dokonalejších a ničivejších zbraní, kým od ideológie, ktorá je zvrátením pravej filozofie, sa žiada teoretické zdôvodnenie novej vojny.“ (CA 18)

Hlavný hrdina Orwellovho románu 1984 Winston Smith pracuje na Ministerstve pravdy. Čím sa zaoberá toto ministerstvo? Falšovaním dejín. V novej „správnej“ interpretácii Smith prerábala staré články v novinách, ktoré potom

nanovo vytlačil a išli do všetkých knižníc, aby takto opravené informácie spĺňali aktuálne ideologické potreby vládnucej strany Veľkého brata. Takto sa napĺňali hlavné heslá života spoločnosti „Kto ovláda prítomnosť, ovláda minulosť, kto ovláda minulosť, ovláda budúcnosť“. „Vojna je mier, sloboda je otroctvo, a nevedomosť je sila“. Žiaľ, úplne to vystihuje dnešný svet 21. storočia. Okrem Orwellovho ministerstva pravdy, ktoré sa programovo zaoberalo klamaním ľudí, v krajine Veľkého brata bolo aj ministerstvo lásky s mučiarňami pre politických väzňov a ministerstvo hojnosti zasa povzbudzovalo všetkých k neustálemu uťahovaniu si opaskov až k hladomoru. A ministerstvo mieru riadilo vojnu...

Ešte v roku 1990 sme si možno mysleli, že Orwell vo svojom románe opísal Sovietsky zväz a život v socialistickej tábore pred Novembrom. Dnes každý vidí, že Orwellov odkaz veru neskončil a nastavuje zrkadlo aj našej súčasnosti. A nie je to román, ale skutočnosť. Všadeprítomný Veľký brat je tu s nami, sleduje nás a radí nám, čo si máme myslieť a hovoriť i ako sa máme správať. *Big brother* v podobe kamier, mobilného telefónu, internetu a sociálnych sietí.

Žiaľ, sú skupiny, ktoré neváhajú riešiť konflikty zbraňou a usilujú sa pre ne získať politickú podporu. „Lenže vojna – varoval už sv. pápež Ján XXIII. – sa môže skončiť samovraždou ľudstva bez víťazov a porazených.“ Istá nám ostáva len nádej, že ak Pána Boha budeme uznávať ako najvyššiu autoritu, aj budúci hroziaci konflikt sa nám môže vyhnúť. Podľa stále platného príslovia: „Kde sa veľkí bijú, malí pod stôl!“ Podobne ako druhá svetová vojna, od ktorej už prešlo 70 rokov.

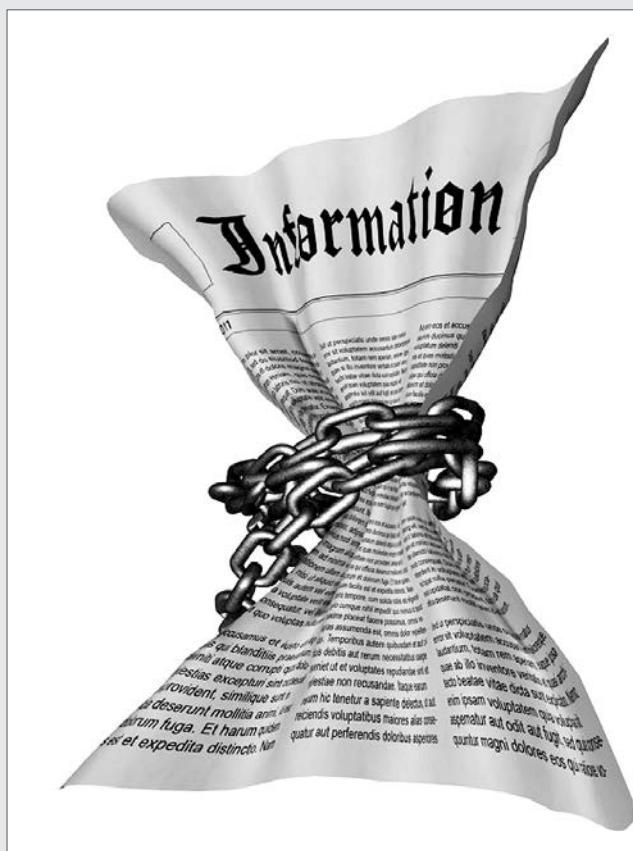
Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košiar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **Fax:** 02-5296 4610 ● **e-mail:** info@pv-zpko.sk www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku:** 0,90 EUR ● **Celo-ročné predplatné:** 10 EUR ● **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Sberbank Slovensko:** 4000128109/3100 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** ART&PRESS, s.r.o. ● **Newžiadané rukopisy nevraciamy** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov. Nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie.**

Vyhlásenie

Organizácia spojených národov v roku 1991, azda ako oneskorený dar postkomunistickým štátom, vyhlásila 3. máj za **Svetový deň slobody tlače**. Po dvadsiatichštyroch rokoch však so znepokojením konštatujeme, že priestor na pravdivé a objektívne informácie sa v médiách nebezpečne zužuje a verejnosť je médiami viac manipulovaná než informovaná. Týka sa to nielen súkromných médií, ale aj verejnoprávných. Naša organizácia v minulom roku požiadala generálneho riaditeľa RTVS v súvislosti s 25. výročím Novembra '89 o zrealizovanie diskusných relácií so širším obsadením protagonistov. Napriek ubezpečeniu generálneho riaditeľa sa programová skladba ničím nelíšila od predchádzajúcich a nezohľadnila pluralitu názorov vo vysielaní. V súčasnosti so znepokojením pozorujeme masívne ignorovanie niektorých občianskych aktivít, ako sú protestné zhromaždenia proti základniam NATO na Slovensku, znemožňovanie plánovaných diskusií redaktorov časopisu Zem a Vek s verejnosťou ako aj jednostranné obsadzovanie diskusných relácií v RTVS. Na náš protest k extrémisticky nevyváženej relácii Večera s Havranom z februára t.r. sme dodnes nedostali odpoveď. Žiadame zodpovedné orgány štátu, aby situáciu riešili v zmysle zákonov a demokratických princípov. Ignorácia plurality názorov a neexistencia slobody tlače znamená návrat k totalitným praktikám spred novembra 1989.

Politickí väzni ZPKO

Politickí väzni patria do politiky

Anton Čulen v rozhovore pre Svedectvo povedal, že Cirkev nemôže byť ľahostajná k tomu, čo sa v spoločnosti deje. A poukazuje na to, že aj Ježišov proces pred Pilátom Pontským bol politickým procesom. Napokon situácia po druhej svetovej vojne, keď štát si nárokoval kontrolu nad cirkvami, viedla až k vytvoreniu podzemnej cirkvi.

Po roku 1989 Katolícka cirkev na Slovensku zjavne spolupracovala s KDH. Celkom pochopiteľne, veď hnutie si aj v názve uviedlo, že je kresťanským a demokratickým. Ibaže veľmi skoro sa ukázalo, že plní záujmy kohosi iného, len nie národnoštátne a svoj názov skôr zneužíva na svoje politické ciele, než využíva v prospech kresťanov. Aj o tom podáva svedectvo Čulen.

Aktuálny predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy bol v rokoch 1994-1998

poslancom NR SR a inicioval návrh zákona o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, ktorý potom parlament aj schválil. V ostatných rokoch sa predstavitelia PV ZPKO márne pokúšajú osloviť poslancov parlamentu

SLOVO SVEDECTVA

s návrhmi, ktoré by boli istým spôsobom satisfakciou pre politických väzňov, no neúspešne. V susednej Českej republike patrí sesterská organizácia politických väzňov pod rezort obrany, na Slovensku, hoci už im bol priznaný štatút tretieho odboja, zostávajú pod rezortom vnútra. Vytvára to nerovnoprávne postavenie medzi tými, ktorí bojovali proti fašizmu a tými, ktorí sa vzopreli proti komunizmu. A netreba už ani zdôrazňovať, že antifašisti už od skončenia vojny dodnes používajú výhody zo svojho postavenia, kým antikomunisti boli až do roku 1989 prenasledovanou skupinou obyvateľstva.

Liberálna demokracia, ktorá sa po roku 1989 presadila v našom politickom systéme, sklamala mnohých občanov, najmä politických väzňov. Nepriniesla solidaritu, mravnú obrodu ani sociálnu spravodlivosť. Skôr naopak. V ostatných rokoch aj PV ZPKO pocítili vytesňovanie svojej organizácie na okraj spoločnosti ekonomickými pákami. Nedostatok finančných zdrojov na činnosť nevyhnutne viedol k útlmu organizácie. Obete komunizmu tým strácajú priestor na prezentáciu represálií bývalého režimu, čím sa oslabuje spoločenské vedomie a presadzuje sa väčšia tolerancia voči tomuto nemorálnemu a protiprávnemu systému. Na nastávajúcom sneme PV ZPKO by mala zaznieť v diskusii aj otázka, ako by sa mali členovia PV ZPKO zapojiť do politického života, aby obeť komunizmu nezostali zabudnuté.

Eva Zelenayová
šéfredakorka

Z výročných členských schôdzí

Svoj postoj k politickým väzňom komunistického režimu vyjadrujú funkcionári mesta v Nitre aj svojou účasťou na ich podujatiach. Na snímke zľava primátor mesta Jozef Dvonč a viceprimátor Ján Vančo na výročnej členskej schôdzi RO PV ZPKO. Mesto Nitra prispelo aj finančne na vydávanie časopisu Svedectvo. Patrí im veľké ďakujeme. (al)

■ **LEVOČA** - Výročná členská schôdza regionálnej pobočky PV ZPKO Levoča - Spišská Nová Ves sa uskutočnila 26. marca 2015. Ako konštatovala jej predsedníčka Mária Dvorčáková, rok 2014 bol smutným rokom pre organizáciu, lebo ju navždy opustili piati členovia. Ich miesto nezostalo prázdne, za členov sa prihlásili ich deti. Je to aj zásluhou činnosti organizácie, ktorá sa zameriava na mladú generáciu a organizuje aktivity spojené s besedami a premietaním filmov. Aktívne sa na nich podieľal predseda regionálnej organizácie v Košiciach Štefan Novák. **„Spätnou väzbou sme zistili, že mladým musíme pripomínať toto obdobie. To je jediný spôsob, ako pre budúce generácie zanechať posolstvo odchádzajúcej garnitúry politických väzňov, ktorá zažila totalitné obdobie 50. rokov“**, zdôraznila predsedníčka Dvorčáková.

Pre nové volebné obdobie dostal mandát starý výbor v zložení Mária Dvorčáková, Alžbeta Bileková, Mária Kopaničáková a Miloslav Adamjak. Jána Liteckého Švedu považujú členovia pobočky za prijateľného kandidáta na funkciu predsedu PV ZPKO. Schôdza pokračovala diskusiou, v ktorej dominovali problémy vyskytujúce sa v ostatnom období.

(md)

■ **TOPOLČANY** - Výročná členská schôdza regionálnych pobočiek PV ZPKO v Bánovciach nad Bebravou a v Topolčanoch sa konala 19. marca v budove topolčianskeho Obvodného úradu. Schôdza mala štandardný priebeh, prítomní sa oboznámili so správou o činnosti, zvolili funkcionárov do regionálnych orgánov a delegátom snemu odporúčali zvoliť do funkcie predsedu Jána Liteckého Švedu a za podpredsedu Rafaela Rafaja. Na schôdzi prejavili členovia organizácie nevôľu nad neprijatím zákona o odškodnení politických väzňov Národnou radou SR. Konštatovali, že niektoré dôchodky členov sú hlboko pod hranicou chudoby, zatiaľ čo vyšetrovatelia, bývalí príslušníci ŠtB, poberajú dôchodky prevyšujúce priemerné. Tiež

V Topolčanoch na výročke za prestretým stolom...

Foto archív

vyjadrili zármutok nad výsledkom referenda o rodine. (mt)

■ **PRIEVIDZA** - Na výročnej členskej schôdzi RO PV ZPKO v Prievidzi volili nového predsedu a hospodára. Doterajší predseda Teodor Streicher sa zo zdravotných dôvodov funkcie vzdal. Novým predsedom sa stal Ing. Martin Hagara a hospodárkou Vlasta Hagarová. Na schôdzi sa zúčastnilo 16 členov, ktorá sa uskutočnila 27. marca v príjemnom prostredí učňovskej reštaurácie. Schôdzu otvoril a viedol M. Hagara. Správu o činnosti podal T. Streicher. Hlavné aktivity organizácie smerovali do organizovania besied so študentmi prievidzského a nováčkeho gymnázia. Na schôdzi ďalej konštatovali, že plán činnosti na rok 2015 je skromnejší nielen kvôli finančným prostriedkom, ale aj kvôli vysokému veku členskej základne. Niektoré prednášky sa dokonca uskutočnili v domácom prostredí M. Hagaru. Na schôdzi zvolili delegátov snemu a konštatovali, že spoločné chvíle si radi užívajú. (mh)

Foto objektívom z rokovania v Banskej Bystrici.

Foto archív

Uctili si martýrov

Regionálna organizácia PV ZPKO v Trenčíne zorganizovala 11. marca pietnu spomienku v trenčianskom Gymnáziu Ľ. Štúra jeho bývalým študentom a popraveným členom Bielej légie Albertovi Púčikovi, Antonovi Tunegovi a Eduardovi Tesárovi. Uplynulo už vyše 60 rokov od ich popravy, no stále zostávajú živou spomienkou na bezohľadné politické násilie bývalého režimu. Stali sa hrdinami rodiaceho sa protikomunistického odboja na Slovensku. Neprisposobili sa, bojovali za svoje presvedčenie a za svoje ideály dokázali obetovať aj vlastný život. (hs)

● Účastníci pietnej spomienky.

Foto archív

List premiérovi SR

Janetta Drápelová, dcéra politického väzňa, poslala 17. marca premiérovi SR Robertovi Ficovi list, v ktorom žiadala o prijatie právnej úpravy zdanenia dôchodkov bývalých príslušníkov ŠtB. V liste uviedla:

„Dovoľujem si obrátiť sa na Vás za všetkých politických väzňov a taktiež za vdovy a vdovcov so žiadosťou o ústretovosť pri rozhodovaní o návrhu ÚPN, ktorý sa týka zdanenia dôchodkov bývalých príslušníkov ŠtB.

Je nepochopiteľné, že tí ktorí mučili, majú dnes vyššie dôchodky, ako tí, ktorí trpeli za svoj názor a slobodu. Bohužiaľ politických väzňov a ich pozostalých je už málo a nemajú dôstojnú starobu, akú by si zaslúžili. Preto by nemalo ísť len o symbolické gesto, ale o zvýšenie dôchodkov politickým väzňom, vdovám a vdovcom, pretože sa im ťažko žije, v plnej výške s doplatkom za ušlé roky. Takisto vdovám, ktoré uzavreli manželstvo po návrate z väzenia a rodina bola preukázateľne perzekvovaná a vdova, ktorá bola s manželom až do konca života. Lebo títo ľudia nebojovali len „symbolicky“, ale v boji za demokraciu a lepší spoločensko-etický život položili veľakrát svoje životy a utrpenia, ktorými prešli, si vie len málokto predstaviť. Viem o čom hovorím, keďže v našej rodine boli politickí väzni, ktorí prešli utrpením, mali návrh na trest smrti, boli odsúdení na doživotie a vo väzení mučení a vystavovaní ožarovaniu v uránových baniach si vytrpeli 14 a 16 rokov. V iných štátoch si ich vedia vážiť a náležite aj odškodniť, na rozdiel od nás.

Je zarážajúce, že pri schvaľovaní tohto zákona je väčšina poslancov proti. Svojim postojom takto nepriamo dávajú najavo súhlas s bývalým režimom a nedávajú podporu politickým väzňom, čo by malo byť samozrejmosťou, ale dávajú svojim rozhodovaním do popredia bývalý ŠtB.

Verím preto, pán predseda, že Váš postoj k riešeniu zákona bude kladný, aby títo hrdinovia nemuseli za svoje práva bojovať ešte aj v dnešnej dobe, čo by bolo hanbou spoločnosti a aby sa ešte vôbec niekto z nich toho dožil.

Za pochopenie a pomoc, ktorú dúfam vynaložíte pri riešení tohto zákona Vám vopred ďakujem, prajem Vám veľa zdravia a úspechov.“

Vyhlásenie PV ZPKO k dôchodkovému veku sudcov

Politickí väzni, odsúdení na dlhé roky do komunistických väzení a lágrov, so znepokojením a nevôľou sledujú úsilie časti sudcovskej obce podkopať a torpédovať snahy prezidenta SR, aby sudcovia odchádzali do dôchodku v 65 rokoch, ako to odporúča aj Ústava SR. Politickí väzni nemôžu prijať ich chytrácke vyhlásenia, že odvolanie pre dosiahnutie veku je vo vzťahu k funkcii sudcu nedôstojné ba až neúctivé a ponižujúce.

Diskutovať o predĺžení veku na odchod do dôchodku sa dá v dlhodobu fungujúcej demokratickej spoločnosti, no nie vtedy, keď ešte stále máme sudcov, ktorí síce súdili podľa zákona, no ten im pripravili komunisti pre svoje neľudské ciele. Kde bola vtedy ich dôstojnosť a sebaúcta, keď posielali do väzenia nevinných ľudí? Kde bolo ich svedomie, keď zavrhlí stáročia platné etické zákony Európy? A nebol aj pobyt vo väzení pre nevinného človeka nedôstojný ba až neúctivý a ponižujúci? Ešte si dobre pamätáme, že sudcovia boli jedným z pilierov fungovania zločineckého totalitného režimu, o čom priamo svedčia stovky a tisícky rehabilitačných rozsudkov vydané po roku 1990. Preto v plnej miere podporujeme iniciatívu prezidenta SR, aby po veku uvedenom v ústave boli odvolaní všetci sudcovia a aby bola zrušená aj funkcia sudcu s „prerušeným“ výkonom funkcie. Predsedníctvo PV ZPKO

SPÝTALI SME SA

Terézie Holecovej

členky Dozornej rady Ústavu pamäti národa

● **Naša organizácia vás odporúčala NR SR na schválenie za členku Dozornej rady ÚPN. Iste by to neurobila, keby nebola presvedčená o vašej bezúhonnosti a odbornej kompetentnosti na túto funkciu. Napokon vyše desať rokov ste zastávali funkciu ekonómky ÚPN, ale to akosi nestačilo poslancovi Alojzovi Hlinovi, ktorý sa v rozprave pred hlasovaním o vás hrubo vyjadroval. Dotklo sa vás to?**

- Dotklo. Nerozumiem tomu, ako môže pán poslanec verejne urážať niekoho, koho vôbec nepozná a o kom má len jednostranné a nepravdivé informácie. Pán poslanec Hlina nevie nič o mojej práci v ÚPN, ani o mojej minulosti a minulosti mojej rodiny. Pochádzam z katolíckej rodiny, bola som najmladšia z piatich detí, otec bol robotník a matka domáca. Starala sa o nás a popritom robila gazdinú na fare až do roku 1971. Najstarší brat chcel ísť po maturite študovať na bohosloveckú fakultu, no nebol prijatý. Sestre oznámili, že na ich vysokej škole môžu študovať len tí, ktorí majú rodičov v strane. Dvaja starší bratia sa mohli prihlásiť len do učňo-

viak. A ja, ako posledná zo súrodencov, som sa nedostala na strednú odbornú školu ekonomickú „pre nedostatok miesta“. Preto som išla na SVŠ s maturitou a uspokojila som sa s tým, že nebudem môcť študovať odbor, ktorý som si vybrala. Napriek tomu som sa sama vzdelávala, aby som mohla vykonávať prácu, ktorá ma bavila.

Do ÚPN som nastúpila v auguste 2003 len na odbornú výpomoc. Bez akejkoľvek odmeny, preto, aby sa rozbehla činnosť ústavu, ktorý začal svoju existenciu v zmysle zákona od mája 2003. A začali prijímať zamestnancov na preberanie dokumentov z archívov SIS a MV SR. Ja som okamžite začala vykonávať ekonomickú činnosť a s tým súvisiace práce. Bolo potrebné urobiť rozpočet a predložiť ho vláde, ktorá vyčlenila prostriedky zo svojej rezervy v zmysle predloženého rozpočtu. Pripraviť verejné obstarávanie zariadenia, výpočtovej techniky a všetkého ostatného potrebného na činnosť a chod inštitúcie. Po mesiaci mi predseda

Správnej rady ÚPN Ján Langoš ponúkol pracovné miesto vedúcej ekonomiky a správy. Moje vymenovanie schválila správna rada. Zrejme preto, že bola s mojou prácou spokojná a nemala žiadne námietky. Zdôrazňujem, že po tragickej smrti Jána Langoša ma správna rada poverila zastupovaním štatutára ÚPN v plnom rozsahu až do zvolenia nového predsedu správnej rady. Funkciu vedúcej oddelenia ekonomiky a správy som vykonávala jedenásť a pol roka. Bez problémov a nedostatkov, čo dokazujú vonkajšie i vnútorné kontroly.

Môžem zodpovedne povedať, že moja rodina sa po revolúcii nikdy nesťažovala, žeby v minulom režime trpela a mala existenčné problémy a nenárokovala si odškodné ani morálne zadosťučinenie. Svoju kariéru som si nepostavila na zásluhách, ale na tvrdej práci.

Dôrazne sa ohradzujem voči takémuto vyjadreniu poslanca, ktorý si nedal nijakú námahu, aby si pri získavaní „informácií“ vypočul aj druhú stranu predtým, ako ju bude urážať nepravdivými tvrdeniami. Taktiež chcem pripomenúť, že regionálna pobočka PV ZPKO v Pezinku by ma určite nenavrhol za kandidátku do orgánu ÚPN, ak by nebola presvedčená o mojej bezúhonnosti a odborných kvalitách. Samozrejme, že o tom, aké príkoria prežívala moja rodina v dobe neslobody organizácia veľmi dobre vedela. (ez)

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Predsedníctvo PV ZPKO pripomína, že 10. júna 2015 sa v Žiline uskutoční 12. snem PV ZPKO.**

■ Finančné prostriedky na rok 2015 pridelilo Predsedníctvo PV ZPKO jednotlivým pobočkám na návrh podpredsedníčky PV ZPKO Anny Fodorovej. Tiež rozhodlo, že do 1.7.2015 dostanú pobočky polovicu prostriedkov a po sneme organizácie sa rozdelí zvyšok rovnakým kľúčom. Pritom sa zohľadnia i finančne náročnejšie aktivity.

■ **Regionálna organizácia v Košiciach tradične organizuje návšte-**

vu Jáchymova počas pietnej spomienky na väzňov komunistického režimu. Predsedníctvo rozhodlo, že na každého účastníka vyčlení 100 eur. Prostriedky by mali pokryť ubytovanie, cestovné a vence.

■ Predsedníčka regionálnej pobočky PV ZPKO Levoča - Spišská Nová Ves Mária Dvorčáková pripomenula, že pobočka pripravuje spomienkove stretnutie v Bijacovciach, pri príležitosti výročia narodenia Pavla Kalinaja, popraveného v politických procesoch minulého režimu.

■ **Ján Kovačovský informoval o stave rukopisu knihy o histórii organizácie politických väzňov autora Róberta Letza, ktorá by mala byť k dispozícii koncom apríla. Jedného lektora knihy navrhnu PV ZPKO a druhého autor publikácie.**

■ Najneskôr do snemu (10. júna 2015 v Žiline) poskytnú jednotlivé organizácie návrh osláv a spomienkových najvýznamnejších podujatí, ktoré budú zaradené do centrálného kalendára. Prípadne ďalšie návrhy aktivít, na ktoré bude potrebné zabezpečiť finančné prostriedky.

OTVORENÝ LIST

kardinálovi Miloslavovi Vlkovi

Prekvapila nás Vaša obhajoba odvolaného slovenského arcibiskupa J. E. Róberta Bezáka na Vami vyžiadanej audiencii u pápeža Františka 10. apríla 2015, ako aj Váš nedávny rozhovor v televízii Noe. Rozhodli ste sa tak po návšteve istých informátorov zo Slovenska, stúpcov odvolaného arcibiskupa a to bez toho, aby ste vážne posúdili aspoň známe výhrady voči arcibiskupovi.

Róbert Bezák bol predsa odvolaný na základe výsledku apoštolskej vizitácie Vášho spolubrata biskupa Mons. Jána Baxanta, ktorý si iste nezaťažil svedomie nejakými výmyslami. Určite uviedol fakty a nie „fámy“, ako ste ich Vy nazvali.

Eminencia, svojim konaním ste sa verejne zamiešali do jurisdikcie samostatnej cirkevnej provincie zvrchovanej Slovenskej republiky, čím ste prekročili svoje právomoci. Od roku 1993 česká strana nemá absolútne žiadne právo zasahovať ani do politických, ani do cirkevných otázok slovenského národa. Zasahovanie, akého ste sa Vy dopustili, je nielen protiprávne, ale zhoršuje aj vzťahy medzi českým a slovenským národom.

Dôvody odvolania arcibiskupa R. Bezáka sú uverejnené aj v knihe P. Šebastiána Labu SJ, Róbert Bezák – Pravda o odvolanom arcibiskupovi. Určite ju máte, veď autor Vám poslal pracovnú verziu a kniha vyšla v Prahe v Ottovom nakladateľstve. Či snáď výroky arcibiskupa: Cirkev je totalitná; Cirkev nekoná v duchu lásky; Celá Cirkev je skorumpovaná a mnoho ďalších, patria do úst biskupa? Alebo vyhodenie z ubytovania zaslúžilých starých biskupov na dôchodku Mons. Štefana Vrableca a Mons. Dominika Tótha patrí medzi skutky milosrdenstva? Či osočovanie a kriminalizovanie svojho predchodcu je láskou k blížnemu?

Vieroučné bludy, ako: „Boh pohodák“ secundum Bezák – to sme predsa videli všetci. Môže takto verejne rozprávať jeden katolícky biskup? A mohli by sme ešte pokračovať.

Vedeli ste o tom a napriek tomu to teraz zľahčujete. Konanie arcibiskupa Bezáka spôsobilo rozbíjanie jednoty v Katolíckej cirkvi na Slovensku, čo v tomto prípade hraničí so schizmou. Vy ste s takým konaním arcibiskupa spokojný. My nie.

Eminencia, povedali ste, že prijatím arcibiskupa Róberta Bezáka na audiencii ho Svätý Otec morálne rehabilitoval. Je to veľký omyl. Bol to pápež, ktorý ho vymenoval za arcibiskupa a pápež mal plné právo z tejto funkcie ho aj odvolať. Na tom v Katolíckej cirkvi nikto nemá právo nič zmeniť. Každý pápež prijíma rôznych politikov i duchovných, ktorých automaticky, z ich morálnych zlyhaní, nerehabilituje. Svätý Otec vyzval arcibiskupa na pokánie. On sa však viac venoval médiám, ktoré zneužívali jeho kauzu proti Cirkvi. Odvolávate sa na milosrdenstvo Sv. Otca. Kladieme otázku, či je toho hoden človek, ktorý odmieta svoju sebareflexiu?

S hlbokou úctou

Signatári - členovia kresťanských občianskych združení: **Július Binder, Eva Bobková, Jozef Darmo, Milan Ďurica, Augustín M. Húska, Zita Iždinská, Ábel Král, Ferdinand Klinda, Zora Kosiba, Ján Košiar, Teodor Križka, Ján Litecký Šveda, Eva Litecká Švedová, Ladislav Lysák, Stanislav Májek, Anton Malacký, Emília Malacká, Patrícia Porubská, Jozef Rácz, Mária Rapošová, Ivan Reguli, Jozef Rydlo, Ján Smolec, Štefan Soták, Elena Šebová, Marián Šuran, Arpád Tarnóczy, Rudolf Zelenay, Eva Zelenayová.**

Gratulácia jubilantovi

V domove dôchodcov v Dubnici nad Váhom navštívili svojho člena **Jozefa Nemlahu** funkcionárky regionálnej organizácie PV ZPKO v Trenčíne Hedviga Slivková a Helena Hošťáková.

Pripojili sa k veľkému množstvu gratulantov k jeho životnému jubileu 90 rokov. Ku gratulantom sa pripája aj redakcia Svedectvo. (zl)

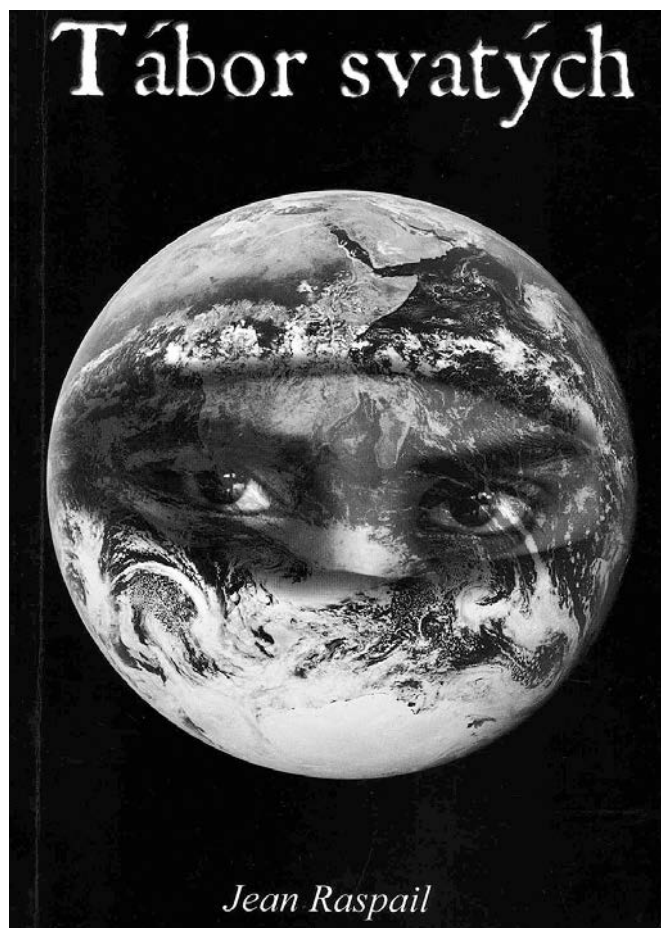
Jean Raspail: **Tábor svätých****Literatúra v časoch neslobody**

Vzhľadom na to, čo sa momentálne deje v Európe, nezaškodí predstaviť knihu, ktorú napísal francúzsky spisovateľ Jean Raspail: Tábor svätých, ktorá prvýkrát vyšla v roku 1973. Odvtedy sa jej už predali 2 milióny výtlačkov. Tento knižný kútik bude trochu netradičný, pretože bude o knihe, ktorá sa dá kúpiť aj u nás, aspoň v českom preklade. Ale ako kúpiť! V regáloch kníhkupectiev ju nenájdete, môžete si ju objednať iba v zásielkovom obchode, tak ako niektoré iné knihy, na ktoré súčasná politická korektnosť uvalila anatému.

Tým pádom sa ocitla vo veľmi pestrej spoločnosti, nie vždy najpríjemnejšej. Ale ani takéto spôsoby nijako neznižujú úroveň tohto titulu. Kniha, ktorá po celom svete vyvolala vášnivé diskusie, ale aj uznanie mnohých prominentných osobností. Pretože ide o mimoriadne silnú literatúru. Literatúru z rodu tých, ktoré umeleckými prostriedkami nastoľujú ozajstné problémy a hovoria o nich naplno. Teda niečo, čomu sme u nás po roku 1945 odvykli. Ak necháme bokom poéziu, ktorá má trochu iné zákony a môže občas vydať svoje plody aj v totalitne zoskrutkovanej spoločnosti, na prózu to neplatí. Tá môže byť silná a tvorivá iba vtedy, keď môže všetko slobodne pomenovať a nekriť svoju výpoveď propagandou alebo oportunistickým lavírovaním. Veď prečo je Dostojevskij zaujímavý aj po viac ako sto rokoch?

Za veľmi zaujímavú vec na našej próze považujem aj to, že ani po roku 1989 sa nedokázala oslobodiť od strnulého slovníka či od neuchopenia ozajstnej témy. Štyridsaťročné školenie, ako sa dá mohutne písať o ničom, evidentne zanechalo svoje stopy. A tak tu stále máme iba prvoplánové politické prekáračky, či prázdne štylistické cvičenia. Ako keby nám politika už načisto pomútila rozum. A tí najslabší pochopili slobodu tak, že nás môžu donekonečna zasypávať nezmyselnou vulgárnosťou či patologickou morbidnosťou. Len živého človeka či žeravej témy sa nikde nedopátrame. Potom nečudo, že v sídle organizácie Slovenský spisovateľ sa pred časom usídlila veštiareň. Vážne, nežartujem. Možno v snahe, aby ľuďom aspoň tak po svojom povedali niečo vágne a neurčité z ich života, keď už spisovatelia to nerobia. No a práve v prípade knihy Tábor svätých máme príklad toho, ako má vyzeráť ozajstná literatúra bez servítky. Takže je nám hneď aj jasné, prečo taký pokútny predaj.

Jean Raspail, ročník 1925, hovorí o sebe, že je spisovateľ, románopisec, dobrodruh, katolík, monarchista a vizionár. Túto knihu, plnú symbolov, ale aj slobody napísal, ako uviedol v rozhovore pre časopis Sezession, „ako v jednom tvorivom opojení: kniha sa napísala v podstate sama.“ Raspail napísal viacero románov, ktoré sa tematicky dotýkajú dnešných problémov (Ja, Antoine de Tounens, kráľ Patagónie; Sire; Sedem jazdcov; Hurá Zara; ...), no práve tento je na tému, ktorej páčivosť pociťujeme hlavne v týchto dňoch: masové prisťahovalectvo. Kniha – dystópia v najlepšom orwellovskom

duchu – hovorí o tom, ako milióny Indov zaplavia Európu. Pripomínam, že kniha vyšla už v roku 1973! No silná nie je len témou, veď tú majú aj novinové články, ale hlavne umeleckým stvárnením a silným, pritom brilantným jazykom. Na margo svojich kníh hovorí, že je už osemnásť storočí Francúzom a túto svoju identitu chce aj naďalej zachovať. To súčasné nariadené zbožňovanie iného označuje v spomínanom rozhovore, že je to „moc falošných ideí, ktoré sú rozširované vládnucim systémom vzdelávania a médiami a ich moc sa zdá byť bezhraničná“. Poznáme to aj my z nášho okolia: tí najprázdnejší ľudia vyhľadávajú tie najpestrejšie a najkriklavejšie veci, aby zahnali svoju prázdnotu, ktorú ale nikdy a ničím nevedia naplniť. Pre najnovšie francúzske vydanie pripravil aj nový predhovor s veľavravnou orwellovskou alúziou „Big Other“.

Mimochodom, keď čítam vážnejšie veci, tak sedím v kresle s ceruzkou v ruke. Beletriu mám zasa na nočnom stolíku a tú si čítam, keď si ľahnem spať. Neplatí to však pre túto knihu, ktorú mimoriadne neodporúčam čítať pred spaním, pretože vás môže tak rozrušiť, že ešte niekoľko hodín sa budete bez spánku metať v posteli. Toto zvykne robiť len veľká literatúra.

P.S.

Názov Tábor svätých je citácia z Apokalypsy sv. Jána.

Ján Litecký Šveda

Zápas o pamäť v knihách

Zápas o pamäť jednotlivcov a národa. Na stole sa mi zhromaždilo niekoľko pozoruhodných kníh, kúpených, darovaných, objavených oneskorene v knižniciach, ale aj od redakcií, vydavateľov a autorov. Možno všetky by si zaslúžili, aby sa im venovalo viac pozornosti, lebo sú zvyčajne schované pod záľahou priemerných a komerčne orientovaných titulov. V kníhkupectvách i médiách. Koho však uprednostniť? Predovšetkým tých, ktorých nespravodlivé zákony minulého režimu neraz posielali priamo za mreže. Za principiálne politické postoje. Stali sa politickými väzňami, ktorým sa až po dlhých rokoch odpúšťali vymyslené viny, ale nik už nemohol nahradiť ich stratené roky a neraz i životy.

O Antonovi Semešovi sa už vo Svedectve písalo. Nielen ako o kľúčovej osobnosti, ktorá mala mimoriadne zásluhy na tom, aby aj na Slovensku boli vytlačené, distribuované a čítané mnohé samizdatové knihy vychádzajúce do roku 1989. Semeš jedno zo svojich kľúčových posolstiev intelektuálneho a klasicky vzdelaného misionára zhrnul do knihy Nie sme tu od včera (2014). Možno ju zaradiť do okruhu viacerých diskutovaných titulov, ktoré chcú formovať politické a kultúrne elity k „dôstojnosti a sebaúcte.“ A tu je kategorický: „Potom si nás budú vážiť aj druhí. Dovtedy nie!“ Zdrazňuje, že budúcnosť nemožno formovať bez pamäte, citujúc pritom Cassiodora: „Je hanebné byť cudzincom vo svojej vlasti.“ Knihu venuje pamiatke svojich zrejmých, ale donedávna zámerne nepripomínaných veľkých učiteľov, historikov, zároveň rodolubov a kňazov: J. Papánka, S. Timona, F. V. Sasínka, J. Špirku, Š. Šmálka, J. Kútnika a M. Lacka SJ.

Zápas o pamäť jednotlivcov a národa akoby sa stal jedným z kľúčových konfliktných bodov našej súčasnej spoločnosti. Do tohto zápasu vstupuje aj Matúš Kučera v polemicky nazvanej

knihy Dejiny sa píše pre jestvujúcu generáciu (2014). Ale aj ďalší, ktorí na vlastnej koži zažili pookupačnú normalizáciu v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch, pričom s obdivom vzhliadali k veľkým osobnostiam svetovej kultúry a preto aj náležito kriticky k dobovej súčasnosti ako Július Vanovič v Zápiskoch z mŕtveho času a Antimeoároč, LIC, či iní, ako Laco Szalay: Kým mi pamäť ešte slúži, Hlbiny, odhodlaný podpísať sa pod Chartu 77, avšak odradzovaný realisticky uvažujúcim satirikom, neskôr politickým väzňom Jánom Kalinom: „Máte malé dieťa, musíte sa starať o rodinu. My sme tu na periférii, tu to nie je ako v Prahe, tam sú diplomatické misie, o podpisovateľov sa zaujímajú ambasády, majú publicitu. Tu po nikom ani pes neštekne, nech by bol vystavený akejkolvek represii. Ani ja to nepodpíšem.“

Konečne sa dostáva aj na kritickú, ale objektívnu analýzu kľúčových osobností literatúry a spoločnosti, ktorých počiatočná naivná viera v uskutočňovanie komunistických ideálov od štyridsiatych a päťdesiatych rokov, bola poriadne otrávená. Minimálne od okupácie v roku 1968. Zásadne na to odpovedá úplne vytesnená monografia Jána Višňovského Život a dielo Dominika Tatarku, ktorá príznačne vyšla iba v náklade 100 kusov (2009). Ale aj dlho očakávaný titul Pavla Matejoviča: Vladimír Mináč a podoby literárneho

diskurzu druhej polovice 20. storočia. Je to príspevok aj k prvým hlbším polemikám k ďalším osobnostiam, ako Ladislav Novomeský alebo Ladislav Mňačko, ktorí ani na sklonku života plne nedospeli ku korekcii svojich ľavičarských ideálov. Na rozdiel od ich tvrdých i mäkkších oponentov, dlho z „okraja spoločnosti“, ktorých storočnice sme nedávno oslavovali s veľkou nevšímavosťou, ba až kultúrnou aroganciou. Či sú to Mikuláš Šprinc, Janko Silan, Paľo Oliva, Augustín Baník a ďalší, na ktorých monografie tiež netrpezlivo čakáme. Ešteže prvou veľkou náplastou je tu kniha rozhovorov Antona Baláža s politickým väzňom Rudolfom Dobiášom Vynes na svetlo dňa príbehy dlhej noci, mimochodom zakladateľom a prvým šéfredaktorom Svedectva. Dobiáš podáva v knižke zdrvivú a faktické svedectvá individuálnych, skupinových aj rodinných tragických osudov svojich spoluväzňov a bratov. Lebo aj on dlhoročne fáral ožarovaný jáchymovskou „rudenkou“ a preto oprávnené sa pýta v zbierke Medzi trávou a vetrom pri odchode jedného z nich: „Kam odchádzate, jáchymovskí / chlapi? / Rudenku hľadať, fárať do bane? / Po toľkých rokoch a po takej pláci / byť zase na dne a zas na rane? / ...Povedzte, prosím, jáchymovskí / chlapi: / Keď odídete, kto nám zostane?“

Viliam Jablonický

Pozývaci list číslo dva

Kritici slovenskej a českej výzvy svetovým lídrom tvrdia, že ide o pozývaci list číslo dva, veľmi podobný tomu z roku 1968. Rozdiel vidia iba v tom, že v roku 1968 verejnosť nepoznala mená signatárov listu, ktorým pozývatelia žiadali Moskvu o vojenský zásah proti tzv. kontrarevolúcii vo vtedajšom Česko-Slovensku. V súčasnosti sa signatári výzvy vôbec netaja tým, že sa podpísali pod list, ktorým apelujú na svetových lídrov, že „už dávno nastal čas na poskytnutie účinnej a rozsiahlej vojenskej a ekonomickej pomoci napadnutej Ukrajine“. Na texte listu sa zhodlo 130 slovenských a českých osobností, ktoré ho odovzdali kľúčovým ambasádám, tvrdí týždenník .týždeň.

Je nepochopiteľné, že osobnosti sa prepožičali na čin, ktorým vyzývajú svetových lídrov do vojny proti Rusku. Kritici označili signatárov za vlastizradcov, rovnako ako tých z roku 1968. Na zozname sa nachádzajú o.i. mená: **Anton Srholec, Štefan Hrib, Michal Havran, Fedor Gál, Pavol Demeš, Michal Hvorecký, Rudolf Chmel, Tomáš Janovic, Ivan Kamenec, Katarína Zavacká, Eugen Korda, Miroslav Kusý, Štefan Markuš, Grigorij Mesežnikov, Juraj Mesík, Daniel Pastirčák, Juraj Stern, Zuzana Szatmáryová, Soňa Szomolányiová, Ján Štrasser, Ivan Štrpka, Peter Zajac, Dušan Trančík, Ľubica Trubíniová, Lucia Piussi, Robert Roth, Rudolf Sikora, László Öllös, Kálmán Petöcz.**

Ombudsman svedomia kresťanov

Dokončenie z 1. strany

Z jednoduchej roľníckej rodiny. Prvé perzekúcie som zažil po roku 1968, kedy bola moja matka obvinená z toho, že vypisovala a vylepovala plagáty po dedine proti vstupu cudzích vojsk do Česko-Slovenska. Ale podobné problémy mal aj otec, lebo jeho otec odmietal vstúpiť do družstva. Dokonca celú našu rodinu mali deportovať do českého pohraničia, kde mali kľčovať lesy. Našťastie k tomu nedošlo. Chápal som to ako veľkú nespravodlivosť a dodnes vo mne zostal pocit krivdy zo zápasu s komunizmom.

Vravíte, že vás formovalo prostredie fary. V čom?

Na fare sa stretávali mnohí kňazi aj disidenti. Či som chcel alebo nie, zúčastňoval som sa na ich rozhovoroch a bavilo ma to. Otec stále počúval Hlas Ameriky, Slobodnú Európu, Vatikán a o tom rozprávali aj na fare. Všetko to boli kňazi, ktorých zaujímala Cirkev, ale aj politika, lebo to sa oddeliť nedá. Dnes sa kňazi vôbec politike nevenujú, myslia si, že dôležitá je len pastorácia. Ale keď oddeľujeme Cirkev od politiky, tak to náboženstvo nevyučujeme dobré. Prečo zomrel Ježiš Kristus? Práve preto, že sa miešal do politiky. Jeho proces bol politický. Veď ho súdil kráľ Herodes, zástupca Rímskej ríše. Pontius Pilatus bol generálnym prokurátorom. Ježiša súdila najvyššia veľrada a chápala ho ako politického nepriateľa. Zomrel za svoj národ. Mne bolo odmalička vštepované, aby som sa vedel brániť, brániť svoje vierovyznanie. V tom bola moja matka veľká bojovníčka. Asi som to po nej zdedil.

Proti komu ste sa museli brániť?

V škole vedeli, že som miništrant a robili si zo mňa preto posmech. Učiteľ, keď vošiel do triedy, prvé čo urobil začal sa prežehnávať. Pritom hľadel striedavo do neba a na mňa a uškŕňal sa.

V triede nebolo viac chlapcov – miništrantov?

Boli, ale väčšinou len krátko. Ja

miništrujem dodnes. A ja som nielenže miništroval, ale som sa snažil vieru aj žiť. Takže spočiatku si moje okolie zo mňa robilo srandu, ale keď spolužiaci videli, že to myslím vážne, tak aj oni ma povzbudzovali. A keď učitelia išli proti mne, hovorili mi, aby som na to kašľal. Akceptovali ma ako veriaceho človeka. A myslím si, že to je veľmi dôležité v živote. Podobne som to mal aj na strednej škole a neskôr aj v zamestnaní.

Anton Čulen

Foto archív

Ako ste sa bránili?

Nebol som človek, ktorý by si nechal na seba kydať a nechal sa zosmiešňovať. Keď mi niekto niečo povedal, tak som sa snažil argumentovať a paradoxne dochádzalo k akémusi vyučovaniu náboženstva.

Čiže najväčší problém z čias socializmu u vás bol, že ste nemohli slobodne prejavovať svoju vieru?

Osobne som s tým problém nemal. Samozrejme, že vždy sa nejaký našiel. Brodské je pohraničná obec a minulý režim mal pre školy vymyslený program, v ktorom žiaci nacvičovali hľadanie a nahlásenie narušiteľa hraníc. Robilo sa to tak, že vždy v nedeľu, tri až štyrikrát do roka, riaditeľka školy zavolala pohraničnú stráž, v rozhlase zahrli dohodnutú pesničku a deti sa rozbehli naháňať prezlečeného pohraničiara za narušiteľa hraníc. Toto bolo akože povinné

a s tým som mal akože problém, lebo ja som chodil v nedeľu do kostola. Ale moja mama povedala, že je nedeľa a nič nie je povinné, že tam nemusím chodiť. „My máme nedeľu a pôjdeme do kostola“, a bolo vybašené. Samozrejme, že som to povedal aj medzi spolužiakmi. Spočiatku boli vystrašení, báli sa, či z toho nebudem mať dvojku z chovania. Reku za čo, že som nebol v nedeľu v škole? Jednoducho od malička som bol obhajcom svojho svedomia.

Čo ste študovali na strednej škole?

Strojárinu v ZVL Skalica.

A nemali ste problémy?

Vyhodili ma odtiaľ kvôli krížiku. Jedného dňa nám prišli prednášať o Darwinovej teórii evolúcie. Ako sa človek vyvinul z opice. Nezabudli pripomenúť, že dnes už iba staré babky veria v Boha, že Katolícka Cirkev je zaostalá, na ústupe, že je len otázkou niekoľkých rokov kedy cirkev úplne zanikne. No a nakoniec nás vyzvali, aby sme položili otázky, ak sa chceme niečo opýtať. Málokedy si niekto trúfol. A môj triedny začal zozadu kričať: „Čulen, no teraz sa niečo opýtaj, čo sa hanbíš za to, že si katolík?“ Tak som im položil zopár otázok a nakoniec som ich tak zdeptal, že odišli z prednášky a celá trieda ich vysmiala. Samozrejme, že ma riaditeľ zavolať na koberec a dohovárať mi, že také veci rozprávať nemôžem, ale svoje som si obhájil. Potom, v treťom ročníku, sme na občianskej výchove preberali vzťah Cirkvi a spoločnosti a učiteľka ma vyvolala odpovedať. Postavil som sa ku katedre a povedal som, že odmietam odpovedať, lebo toto sa nezlučuje s mojím náboženským presvedčením. Rozplakala sa a ušla z triedy. Nasledovala hodina s triednym učiteľom, ktorý sa hneď do mňa pustil: „No, Čulen, čo si to zasa vyvedol? Prečo si bol drzý?“ Chcel som mu to vysvetliť, ale on zbadal na mojom svetri krížik, nuž ma vyzval: „No, Čulen, postav sa. Buď okamžite dáš ten krížik zo svetra dolu alebo sa

zbaľ a odchod domov.“ A ja som odišiel.

Čo ste urobili?

Odišiel som. Očakával som však, že mi kňazi nejakú pomôžu. No vysvetlili mi, že keby to urobil farár z Brodského, tak ho suspendujú a obec zostane bez kňaza. Ale dostal som dobrú radu. Choď do školy a povedz, že sa podrobujete násilium.

Aj ste to urobili?

Po niekoľkých dňoch, keď som prišiel do učilišťa, tak súdruh učiteľ normálne čakal v šatni, a keď ma zbadal hneď sa spýtal, Čulena, kde máš krížik? Hovorím nemám. Prečo? A ja som povedal - súdruh učiteľ, ja sa podrobujem vášmu násilium. Bola tam kopa chalanov, čakali, čo sa bude diať, a on sa zahanbene a bez slova otočil a odišiel preč.

A nechali vás doštudovať?

Nechali. Nejaký čas som potom robil v Naftě Gbely, tam boli tiež aféry a potom som išiel na vojnu.

A tie aféry boli kvôli vášmu náboženskému presvedčeniu?

Aj. No predovšetkým som podporil prevrat a heslá, ktoré boli v Bratislave som maľoval na nádrže v Naftě Gbely. Riaditeľ chodil za mnou na pracovisko, už sa báli. Potom boli voľby a navrhli ma za kandidáta na predsedu odborovej organizácie. Samozrejme, že som neprešiel, veď tí boľševici tam boli dobre zabarikádovaní, to sa nedalo preraziť a ono to neskôr aj bolo cítiť. Už o pol roka po revolúcii tam znova šafáril. No a ja som sa oženil a odišiel do Bratislavy. A medzitým som bol ešte na vojne.

A o tom ste napísali knihu. Čo vás k tomu priviedlo?

Keď som sa nastahoval do Bratislavy, zoznámil som sa s Vladom Juklom aj s Tonom Seleckým. Dlhé roky som bol pravou rukou Silva Krčméryho, ktorého pochovali skôr, než zomrel.

Ako to súvisí s knižkou?

Krčméry prišiel s mnohými iniciatívami, ktoré kresťanské organizácie vrátane KDĽH odbojkotovali a napokon aj Konferencia biskupov Slovenska. Napríklad bojovali sme za zrovnoprávnenie cirkevných a štátnych

Druhý sprava Anton Čulena, predseda o. z. Aliancie za nedeľu, na rokovaní vo Viedni so sesterskou organizáciou.

Foto archív A. Čulena

škôl, za voľnú nedeľu, výhradu svedomia, za postavenie pamätníka patrónom Európy, za kresťanské odbory alebo za sociálny program KDĽH. Nič z toho neprešlo, hoci na podporu za rovnoprávne financovania cirkevného školstva sme vyzbierali 220 tisíc podpisov. Dokonca keď sme v roku 2004 chceli publikovať výzvu na riešenie zlej sociálnej situácie občanov Slovenska, KDĽH sa postavilo proti Krčmérymu. A krátko na to na východe Slovenska začali rómske sociálne nepokoje.

Stále sme sa nedostali ku knižke.

Zrejme som jediný človek, ktorý na vojne odmietol plniť nezmyselné rozkazy. Keď som o tom hovoril, biskup Baláž, Krčméry i Jukl boli nadšení a nabádali ma, aby som o tom napísal knižku.

Vás kvôli kresťanským odborom vyhodili zo zamestnania v SPP. Teraz učíte náboženstvo. Nie je to málo pre takého aktívneho človeka, akým ste?

Je to zaujímavá práca, evanjelizujem lebo učím náboženstvo na štyroch školách. Celá moja doterajšia činnosť spočívala v tom, že som ľudí učil náboženstvo. A to bolo úžasné, lebo kresťanstvo nikto nikomu nebral, len ho bolo treba žiť. Keď som potom počúval, keby všetci boli ako Tono, cítil som isté zadosťučinenie.

A nevolali vás do KDĽH?

Nie, dokonca ja som si podal prihlášku do KDĽH, ale mi ju zamietli. Vraj som persona non grata. Pre mňa je to česť. Asi by som veľa rozmýšľal, keby ma oslovili.

Ste však predsedom občianskeho združenia Aliancia za rodinu. Kedy a prečo ste ju založili?

Založili sme ju s Petrom Novovešským v roku 2009 na popud Rakúska. Biskup Ludwig Schwarz založil niečo podobné v Rakúsku tri roky predtým. My sme s touto myšlienkou prišli (v NKOS) už v roku 2002. Vtedy nás podporoval vtedajší predseda KBS biskup Rudolf Baláž. Odporúčal nám osloviť Fórum kresťanských inštitúcií (FKI) aj evanjelickú cirkev (ECAV), aby sa aj oni zapojili do iniciatívy. Kresťanské spolky to odmietli. Dištancovalo sa aj KDĽH. Dnes sme v návrhu na ochranu nedele osamotení, ale podporuje nás KOZ SR. Takže kresťanské spolky sa postavili proti desatoru.

Angažujete sa aj politicky?

Nie. V roku 2013 som prijal ponuku kandidovať za Magnificat Slovakia na post predsedu VUC. Ale tam išlo skôr o reklamu strane. Vedeli sme, že to asi neprejde.

Ale na Slovensku je priestor pre národno-kresťanskú stranu.

Taká tu skutočne veľmi chýba.

Eva Zelenayová

Sedemdesiat rokov od zatknutia Jána Vojtaššáka

K prvému zatknutiu spišského biskupa Jána Vojtaššáka došlo ešte pred skončením druhej svetovej vojny, 5. mája 1945. V tom čase Slovensko obsadzovali vojská Červenej armády. K prvým stretom biskupa Jána Vojtaššáka s nastupujúcim ľudovo-demokratickým režimom v Česko-Slovensku došlo bezprostredne potom, čo vojská Červenej armády 25. januára 1945 obsadili Spišské Podhradie. V nasledujúcich dňoch ho nečakane navštívil člen Predsedníctva Slovenskej národnej rady Vavro Šrobár, ktorý mu v zmysle zákona č. 5/1944/Zb. SNR oznámil, že cirkevné školstvo prešlo pod gesciu štátu. Biskup Ján Vojtaššák, ktorý starostlivo dbal o rozvoj cirkevného slovenského školstva, nemohol s tým súhlasiť a počas tejto nečakanej návštevy mu dal pocítiť, že je na biskupskom úrade nežiadúcou osobou. Toto stretnutie sa podpísalo na už aj tak nie priaznivom postoji novej politickej elity v Česko-Slovensku voči silnému vlastencovi a Svätej stolici vernému biskupovi Jánovi Vojtaššákovi.

Biskup Vojtaššák zmaril aktivitu Komunistickej strany Slovenska, ktorá už počas Slovenského národného povstania podnikla pokus o získanie kléru na svoju stranu prostredníctvom tzv. Slovanského katolíckeho výboru. Tvorili ho najmä kňazi a minoriti zo Spišského Štvrtka, medzi ktorými vynikal Jozef Fiala – Udavský a Vincent Šinkovič – Petrovský. Za hlavných iniciátorov považoval biskup Ján Vojtaššák Gustáva Husáka a Jozefa Straku, ktorý stál aj za vypracovaním vládneho návrhu predloženého Svätej stolici. V ňom zaznela požiadavka na odvolanie niekoľkých slovenských biskupov, medzi nimi aj pre komunizmus najnebezpečnejšieho biskupa Jána Vojtaššáka. Hoci predstaviteľom Slovanského katolíckeho výboru sa v marci 1945 podarilo získať od biskupov Pavla Gojdiča a Jozefa Čárskeho súhlas na vykonávanie činnosti, ostatní slovenskí biskupi sa postavili proti. Najrozhodnejšie proti Slovanskému katolíckemu výboru postupoval práve biskup Ján Vojtaššák, ktorý začiatkom apríla 1945 vyzval

členov Slovanského katolíckeho výboru, aby mu oznámili, kto ich poveril vytvorením výboru, a ktorá cirkevná autorita im na takúto činnosť udelila povolenie a schválila stanovy. Následkom tejto výzvy vystúpilo z výboru viacero kňazov, nielen Spišskej diecézy.

Luboslav Hromják Foto Ladislav Lesay

Tieto a podobné aktivity biskupa Jána Vojtaššáka viedli SNR k presvedčeniu o potrebe jeho okamžitého odstavenia z úradu spišského biskupa. Predsedníctvo SNR teda 16. marca 1945 rozhodlo o násilnej izolácii Jána Vojtaššáka v bývalom letnom sídle spišských biskupov v Spišskom Štiavniku. Osobitný posol doručil 23. marca 1945 biskupovi Vojtaššákovi prípis Povereníctva vnútra v Košiciach, ktorý obsahoval výzvu Slovenskej národnej rady, aby z dôvodov štátnej bezpečnosti a konsolidácie pomerov do týždňa opustil biskupské sídlo v Spišskom Podhradí a až do vydania ďalších pokynov sa zdržiaval v kláštore v Spišskom Štiavniku. Biskup Vojtaššák to razantne odmietol. Na výzvu odpovedal listom z 28. marca 1945, v ktorom uviedol, že si nie je vedomý, žeby ohrozoval štátnu bezpečnosť svojím zdržaním sa v sídle Spišského biskupstva a označil tento zákrok za „neodôvodnený útok na osobnú slobodu cirkevného predstaveného biskupstva spišského.“ Štátne orgány reagovali na protest biskupa vydaním nariadenia

na jeho internovanie. Nariadenie vykonali štátne orgány 5. mája 1945 za asistencie katolíckeho kňaza Jozefa Straku, ktorému biskup Vojtaššák ihneď oznámil, že ipso facto je exkomunikovaný.

Predsedníctvo SNR zdôvodňovalo, že takto koná v úsilí o záchranu biskupa, ktorý je prudkej povahy a otvorene útočí voči novým politickým pomerom na Slovensku. No i voči Sovietskemu zväzu a partizánom, ktorých označuje za banditov A mohlo by sa stať, že vzhľadom na zhovievavosť SNR voči postojom biskupa by sa sami partizáni mohli v zlosti postaviť proti nemu. To by vrhalo na SNR odium nepriateľského postoja voči cirkevným osobnostiam.

Biskup Ján Vojtaššák bol 16. júla 1945 v Spišskom Štiavniku štátnou bezpečnosťou zaistený a prevezený do väznice Krajského súdu v Bratislave. Krátko po uväznení polícia vykonala na biskupskom úrade v Spišskom Podhradí domovú prehliadku, pričom zhabala osem spisov týkajúcich sa cirkevného školstva s cieľom vykonštruovať obvinenie. K vyšetrovaniu biskupa Vojtaššáka však nedošlo, pretože pre zhoršené zdravie bol 2. augusta 1945 prevezený do Štátnej nemocnice v Bratislave kde bol až do 8. septembra.

Snahy československej vlády o nadviazanie diplomatických vzťahov so Svätou stolicou a vnútropolitický vývoj značne ovplyvnili ďalší osud spišského biskupa Jána Vojtaššáka. Nebolo v záujme ani jednej z politických strán znepriatelíť si katolíkov, ktorých hlasy v súvislosti s blížiacimi sa parlamentnými voľbami v roku 1946 boli dôležité. Preto 28. novembra 1945 biskupa Vojtaššáka prepustili na slobodu. Avšak iba do času, pretože po nástupe komunistického režimu vo februári 1948 sa začal pripravovať omnoho tvrdší zásah proti katolíckej hierarchii na Slovensku. Ten vyústil do monsterprocesu s tromi slovenskými biskupmi, v ktorom 73-ročný biskup Ján Vojtaššák bol odsúdený na 25 rokov väzenia.

HEDr. Luboslav Hromják, PhD

Inak o 2. svetovej vojne

Na sovietskom veliteľstve v Berlíne, v prítomnosti zástupcov protihitlerovskej koalície, neskoro večer 8. mája 1945 vedúci nemeckej vojenskej delegácie maršal Keitel podpísal bezpodmienečnú kapituláciu. Od 23. hodiny stredoeurópskeho času prestali branné sily Nemecka klásť aktívny odpor a vydali sa na milosť a nemilosť svojim protivníkom.

Druhá svetová vojna bola najväčším vojnovým konfliktom uplynulého storočia. Zúčastnilo sa jej 60 štátov vrátane všetkých svetových mocností, do zbrane bolo povolaných vyše 110 miliónov mužov aj žien. Celkový počet obetí sa odhaduje na 65 miliónov, z nich asi polovica boli civilisti. Najväčšie straty utrpel Sovietsky zväz – 27 miliónov (13 miliónov vojakov a 14 miliónov civilistov), Čína 13 miliónov a Nemecko 6,5 milióna, z toho asi poldruha milióna civilistov. Vojna spôsobila obrovské materiálne škody a ešte väčšie ľudské tragédie. Zvrhnutím atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki v auguste 1945 ľudstvo vstúpilo, bohužiaľ, ľavou nohou do atómového veku, keď sa nesmierna sila ukrytá v atómovom jadre najprv využila na zabíjanie a demonštráciu sily. Koniec vojny paradoxne vyústil do novej vojny, akú ľudstvo doposiaľ nepoznalo, do vojny studenej, do bipolárneho sveta a rozdelenej Európy.

Ešte aj so sedemdesiatročným odstupom sa dejiny 2. svetovej vojny interpretujú z pozície jej víťazov. Zabudnime na stále živú vojnovú propagandu a pozrime sa nezaslepenými očami na udalosti predchádzajúce jej vzniku. Semeno budúceho konfliktu, ktoré vyklíčilo o dve desaťročia neskôr, bolo zasiaté už vo Versailles v roku 1919 drastickými podmienkami mierovej zmluvy nalinkovanými porazenému Nemecku. Aj keď väčšina ľudí mala ešte v živej pamäti hrôzy 1. svetovej vojny, od polovice tridsiatych rokov bolo zrejmé, že svet čaká nový a väčší konflikt. Mussoliniho ťaženie do Etiópie, občianska vojna v Španielsku, japonská agresia proti Číne a bezmocnosť Spoločnosti národov signalizovali, že nastávajúce obdobie bude pre ľudstvo kritické.

V priebehu niekoľkých rokov Hitlerovej diktatúry doposiaľ hospodársky rozvrátené Nemecko podivuhodne zosilnelo a jeho vodca už prestal skrývať svoj cieľ zjednotiť všetkých Nemcov v jednom štátnom zväzku aj na úkor zmeny hraníc. V marci 1938 prišlo na rad Rakúsko, v októbri české Sudety a aj slovenská Petržalka s Devínom. Ukázalo sa, že nacistické Nemecko nie je pri demolácii Versailleského systému v Európe osamotené. Rovnaké ciele si stanovilo aj Taliansko i náš sused Maďarsko. Zabratie južného Slovenska Maďarmi bolo ďalším dôsledkom európskej krízy. Na svoje si prišli aj Poliaci, v tej dobe ešte spojenci Hitlera a v slepej honbe šíriť sa na úkor susedov, odkrojili územie z českého Sliezka a aj zo Slovenska.

Po vzniku Slovenského štátu a okupácii Čiech a Moravy v marci 1939 Veľká Británia a Francúzsko medovými motúzmi o možnej úprave hraníc na úkor Nemecka získali Poľsko na svoju stranu. Poliaci dokonca čiastočne mobilizovali svoju armádu a zmrazili kontakty s Nemeckom. Hitler nastolil otázku pozemného koridoru do Východného Pruska a požadoval, aby Poliaci súhlasili s pripojením slobodného mesta Gdaňsk k Nemecku. V prípade ústretovosti bol ochotný garantovať poľské hranice na dobu 25 rokov, k čomu sa neodhodlala žiadna vláda weimarského demokratického Nemecka.

Zákulisná diplomacia však hnala Poľsko do konfrontácie. Británia a Francúzsko, hoci doposiaľ spojeneckú zmluvu s Varšavou nemali, boli zrazu ochotné garantovať poľské hranice aj za cenu vojny. Len niekoľko mesiacov predtým, v prípade spojeneckého Česko-Slovenska, postupovali úplne protichodne a dokonca pohrozili Prahe vojenským zásahom ak sa nepodvolí mnichovskému diktátu. V niektorých poľských oblastiach, kde žila početná nemecká menšina vypukli etnické vášne a vyše 80 tisíc Nemcov hľadalo útočisko na pôde Nemecka. Ich smutný osud poskytol bohatý materiál Göebbelsovej propagandistickej mašinérii. Vzťahy Nemecka a Poľska, pred niekoľkými mesiacmi ešte idylické, sa rýchlo zhoršovali.

Hitler si uvedomoval, že proti poľsko-britsko-francúzskej koalícii bez spojenca nemá šancu. Aj on otočil kormidlo svojej zahraničnej politiky a so Sovietskym zväzom, doposiaľ hlavným ideologickým protivníkom, podpísal zmluvu o neútočení. Celý obsah paktu aj s tajným dodatkom, ktorým si obe diktatúry rozdelili územie Poľska, bol prostredníctvom amerického agenta na nemeckom veľvyslanectve v Moskve takmer okamžite známy aj prezidentovi Rooseveltovi. Hoci počas augustovej krízy viackrát demonštroval svoju starosť o Poľsko, túto kľúčovú informáciu do Varšavy neposunul. Potreboval tento starý lišiak, aby v Európe vypukla vojna? Ak by Poliaci vedeli, že im hrozí invázia aj z východu, iste by sa snažili o diplomatické riešenie. Ako potvrdzujú niektoré pramene ani Hitler ho celkom neodmietal. Nestalo sa, 1. septembra 1939 Nemecko vtrhlo do Poľska a o tri dni Veľká Británia a Francúzsko vypovedali Berlínu vojnu. O dva týždne Červená armáda začala svoj postup na západ a zastavila sa na demarkačnej čiare dohodnutej s Nemeckom. Británia a Francúzsko na porušenie územnej integrity Poľska východným susedom nereagovali vypovedaním vojny Sovietskemu zväzu, dokonca s Moskvou ani neprerušili diplomatické styky. Politika dvojakého metra slávila úspech. A tak si Stalin mohol spokojne mädliť ruky. Prvá časť pokru s Európou mu vyšla na sto percent. Hlavné mocnosti starého kontinentu sa ocitli vo vojnovom konflikte a on vedel, že z toho bude mať len osoh.

Doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.
autor je historik

STALO SA

3. mája 1945 Sovietska armáda 4. a 2. Ukrajinského frontu rozdrvila posledné nemecké vojenské jednotky na území Slovenska v Bielych Karpatoch a v Javorníkoch. Tým sa skončila druhá svetová vojna na Slovensku. Spolu so Sovietskou armádou vťahli na Slovensko aj osobitné jednotky NKVD, ktoré robili očistovacie akcie proti známym nekomunistickým verejným činiteľom aj v malých dedinách. Nevinné osoby bez akéhokoľvek súdneho pokračovania väznili, sústreďovali v improvizovaných táborech, a potom veľkú časť z nich násilne odviekli do Ruska. Od októbra 1944 do júna 1945 takto deportovali do Ruska 7500 slovenských občanov.

4. mája 1919 pri návrate lietadlom z Talianska zahynul francúzsky brigádny generál a slovenský člen vedúceho triumvirátu českého a slovenského odboja v zahraničí Dr. Milan Rastislav Štefánik.

5. mája 1945 SNR rozhodnutím č. 1224/945-prez. vydala zatykač na 68-ročného spišského biskupa Jána Vojtaššáka.

8. mája 1945 vláda SR v exile v rakúskom Kremsmünsteri podpísala dokument, ktorým sa bezvýhradne podrobila veliteľovi 20. korpusu 3. americkej armády generálovi Waltonovi H. Walkerovi.

10. – 11. mája 1848 z iniciatívy Štefana M. Daxnera sa zišla porada slovenských národovcov v Liptovskom Sv. Mikuláši, na ktorej zostavili Žiadosť slovenského národa. V štrnástich bodoch obsahovali program slovenského národno-revolučného hnutia. Jeho obsah predstavuje dôležitý dokument o štátoprávných požiadavkách Slovákov.

11. mája 1944 vymenoval pápež Pius XII. nitrianskeho biskupa Dr. Karola Kmeťka za arcibiskupa. Bol to prvý slovenský arcibiskup od čias sv. Metoda.

13. mája 2004 zomrel v Bratislave Jozef Tomášek, zakladajúci člen KPVS.

16. mája 1949 dvadsaťjeden príslušníkov polície obsadilo Saleziánsky ústav v Michalovciach a ich vedúci oznámil riaditeľovi prof. Štefanovi Faberovi SDB, že je zbavený svojich funkcií predstaveného saleziánskeho ústavu a správcu príľahlej farnosti. Musí ihneď opustiť túto budovu aj so svojimi spolupracovníkmi. Fabera odporoval poukázáním na nezákonnosť ich postupu, ale márne. Obyvateľstvo sa hrozivo zhromaždilo pri kostole a na dvore ústavu, takže saleziáni museli ľudí presvedčať, aby ich nebránili. Báli sa totiž krviprelievania. Všetkých rehoľníkov odviezli a eskortovali s ozbrojenou strážou až do Šaštína.

Približne v tom istom čase podobne likvidovali ďalšie tri saleziánske diela v Žiline, v Trnave a v Komárne. To bola prvá násilná a protiprávna akcia komunistického režimu proti katolíckej reholi. Postupne tým istým spôsobom likvidovali ďalších 24 kláštorov iných rehoľných spoločností.

17. mája 1968 sovietsky ministerský predseda A. Kosygin, minister obrany maršal Georgij M. Grečko, maršal Kiril S. Moskaleňko a maršal Ivan S. Konev navštívili Prahu. A. Dubček a O. Černík navrhli sovietskym predstaviteľom, aby sa plánované štábne cvičenie vojsk Varšavskej zmluvy v júni konalo na území ČSSR. Sovieti návrh prijali, ale bez oznámenia zmenili termín a so svojimi vojenskými jednotkami vstúpili na územie ČSSR už koncom mája.

20. mája 1950 v Prahe zriadili ministerstvo národnej bezpečnosti, ktoré viedol najprv Ladislav Kopřiva a od 23. 1. 1952 K. Bacílek. Toto ministerstvo sa stalo výkonným orgánom nekontrolovateľného bezprávia a teroru proti všetkým „nepriateľom“ totalitnej Komunistickej strany v celej ČR.

21. mája 2004 zomrel v Ružomberku predseda okresnej organizácie PV ZPKO Pavol Brodňanský.

24. mája 1918 prišiel do Ameriky predseda Česko-Slovenskej národnej rady profesor Tomáš G. Masaryk a vo svojom prejave k Slovákom v Pittsburghu vyhlásil: „Bude slobodné Česko a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a všetko iné bude slovenské, v Čechách české.“ Na základe tohto vyhlásenia predstaviteľa slovenských a českých spolkov, aj prof. T. G. Masaryk, 30. mája podpísali Česko-Slovenskú dohodu.

25. mája 1991 pápež Ján Pavol II. poctil sídelného biskupa v Nitre Mons. Jána Chryzostoma Korca hodnosťou kardinála. Je to prvý biskup na území Slovenska, ktorému Svätá stolica udelila tento najvyšší stupeň cirkevných hodností. Do tejto vysokej funkcie medzi najbližších poradcov pápeža bol slávnostne inštalovaný v Ríme 28. júna.

Máj 1947 - v tomto čase bolo na Slovensku ešte stále deväť pracovných táborov, v ktorých živorilo vyše 900 osôb. Ku koncu roka sa ich stav zvýšil na 1387.

Máj 1972 - skupina katolíckych laikov v Bratislave založila tajné vydavateľstvo Samizdat, ktoré vydávalo náboženskú literatúru pre tajné krúžky laikov a kňazov, neskôr aj štvrťročník Radosť a nádej (RAN). Vydavateľstvo pôsobilo až do roku 1990.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodoobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: 4000128109/3100, špecifický symbol: 1212**, alebo sa kontaktujte na tel. číslach 0905 737 790 a 0902 199 429. Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

TROCHU HUMORU

Babka napomína vnuka:

- *Vnúčik môj, keď kýčaš, zakry si ústa dlaňou!*
- *Ale babka, mne zuby nevyletia!*

Ide policajt cez les a náhodou si všimne odstavené auto, zakričí:

- *Je tu majiteľ vozidla so značkou BA 72-38???*
- *Anoooo, tu som!!*
- *A papiere máte?*
- *Nie, stačia mi lopúchy.*

■ **Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod. Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.**

(r)

PRIPOMÍNAME SI

V máji si pripomíname životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov.

Jubilantka **Anna Jadrná** z Maduníc oslávila svoje 80-te narodeniny 26. apríla 2015.

45 rokov

Novák Richard, Pezinok 31.5.1970

50 rokov

Čajkovičová Oľga, Nitra 16.5.1965

55 rokov

Hagara Vladimír, Ing., Prievidza 17.5.1960

75 rokov

Solár Ladislav, Bratislava 14.5.1940

Ballová Ema, Nitra 20.5.1940

Lukáčová Jolana, Michalovce 24.5.1940

Letrichová Anna, Krásna Hôrka 18.5.1940

Szatmáryová Žofia, Spišské Vlachy 12.5.1940

Krištovčíková Mária, Bratislava 6.5.1940

80 rokov

Ostrožlíková Oľga, Uľany nad Žitavou 2.5.1935

Moravčíková Anna, Slovenská Ľupča 8.5.1935

Šlepečká Anna, Záhor 10.5.1935

81 rokov

Maková Anna, Helpa 22.5.1934

Mikulová Katarína, PhDr., Bratislava 31.5.1934

Lichmanegerová Irena, Širkovce 9.5.1934

Karel Jozef, Bratislava 1.5.1934

82 rokov

Šranková Irena, Veľký Lapáš 8.5.1933

Božíková Štefánia, Nitra 21.5.1933

83 rokov

Jozef Cahel, Považská Bystrica 18.5.1932

Uhrík Marian, Brusno 1.5.1932

84 rokov

Tabačár Ján, Trenčianske Teplice 9.5.1931

Bartovičová Margita, Šurany 30.5.1931

86 rokov

Viera Chylová, Banská Bystrica 24.5.1929

Vyskočilová Eugénia, Bratislava 5.5.1929

87 rokov

Behún Ján, Humenné 26.5.1928

Salvianová Magdaléna, Trnava 17.5.1928

Zacharová Božena, Bratislava 19.5.1928

88 rokov

Mišeje Rudolf, Bošany 28.5.1927

89 rokov

Škorvaga Jozef, Holíč 16.5.1926

91 rokov

Magurský Vojtech, MUDr., Martin 14.5.1924

95 rokov

Víglašská Anna, Lutíla 3.5.1920

Jubilantom srdečne blahoželáme.

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Korecová Mária, Nitra 20 EUR

Sarvaš Miroslav, Nitra 20 EUR

Sobotová Mária, Nitra 7 EUR

Červenková Mária, Nitra 10 EUR

Plaštiaková Mária, Nitra 10 EUR

Mada Milan, Drážovce – Nitra 10 EUR

Hurban Ján, Malacky 8 EUR

Hatala Ľubo, Prievidza 38 EUR

Nižňanský Juraj, Vrbové 5 EUR

Kurtová Margita, Trnava 8 EUR

Salviányová Magdaléna, Trnava 10 EUR

Margetýniová Oľga, Hlohovec 20 EUR

Jadrná Anna, Madunice 2 EUR

Gajdoš Michal, Hlohovec 12 EUR

Horváthová Mária, Križovany 20 EUR

Halásová Mária, Hlohovec 8 EUR

Sarvaš František, Piešťany 8 EUR

Lučková Eva, Piešťany 6 EUR

Straková Melánia, Piešťany 9 EUR

Gromanová Katarína, Trnava 10 EUR

Horváth Jozef, Hlohovec 16 EUR

Ďureková Beata, Špačince 8 EUR

Henrietta – direct marketing,

s.r.o.-R.Greguš, Bratislava 220 EUR

Kovačovský Ján, JUDr. Ing., Šenkvice 18 EUR

Virčík Ľudovít, Vysoká nad Uhom 26 EUR

Tomko Štefan, Michalovce 18 EUR

Bednáriková Mária, Trenčín 16 EUR

Gallo Jozef, Trenčín 3 EUR

Jančová Eva, Trenčín 3 EUR

Kulíšek Ján, Trenčín 12 EUR

Šandorfi Pavol, Trenčianska Teplá 11 EUR

Weberová Emília, Trenčín 20 EUR

Ondrejka Jozef, Ing., Malacky 8 EUR

Brodňanský Ján, Košice 10 EUR

Maskal Radoslav, Košice 6 EUR

Halková Helena, Banská Bystrica 20 EUR

Brňák Peter, JUDr, Bratislava 50 EUR

Šustek Michal, Žarnovica 10 EUR

Mesto Nitra (na vydávanie časopisu SVEDECTVO) 400 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie.

Oprava

Margita Pleceníková, členka výboru regionálnej pobočky PV ZPKO v Michalovciach nás upozornila na chybné uvedenie mien v článkoch týkajúcich sa ich organizácie, ale aj nesprávne meno predsedu pobočky. Dosiaľ ním je Ing. Miroslav Pleceník a pani Margita sa nevolá Pleceníková ale Pleceníková. Za chyby sa ospravedľujeme.

Redakcia

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 88 rokov, 17. marca 2015, zomrela **Otília MOLNÁROVA**, rod. Frčová, dlhoročná členka Mestskej pobočky PV ZPKO Bratislava. Posledná rozlúčka sa konala 20. marca 2015 v dome smútku v Senci. Telesné pozostatky boli po obrade prevezené na kremáciu.

† Vo veku 86 rokov, v apríli 2015, zomrela **Anna OVEČKOVÁ**, členka regionálnej pobočky PV ZPKO v Humennom. Posledná rozlúčka sa konala 10. apríla 2015 na mestskom cintoríne.

† Vo veku 83 rokov, 10. apríla 2015, zomrel **Pavol GLADIS**. Pochovaný bol na mestskom cintoríne v Humennom.

† Vo veku 87 rokov, 17. apríla 2015, zomrel **Ján BEHÚN**. Pochovaný bol 20. apríla 2015 na mestskom cintoríne v Humennom. Rozlúčky sa zúčastnila predsedníčka regionálnej pobočky pani Šafránková.

† Vo veku nedožitých 79 rokov, 17. apríla 2015, zomrel **Milan JANČOVIČ**. Posledná rozlúčka sa konala 24. apríla 2015 v rímskokatolíckom kostole v Orechovom.

† Vo veku 86 rokov, 18. marca 2015, zomrel **Jozef KRAJŇÁK**. Posledná rozlúčka sa konala 21. marca 2015 v kostole sv. Kataríny vo Veľkej Lomnici.

Pozostalým prejavujeme úprimnú sústrasť.

BISKUPSKÝ ÚRAD V NITRE

Č. 131/1950.

Pri odpovedi odvolávajú sa
vždy na toto číslo!

NITRA, 21. októbra 1950.

Vec: Správa zmocnena zaslaniem.

Slovenský úrad pre veci cirkevné
odd. I K O .
B r a t i s l a v a .

Na prípis číslo 3995 /50-dôv. zo dňa 17. okt. 1950 hlásim, že návšteva biskupa ved. kanc. Uradníka a taj. biskupa Žatku nebola uskutočnená, lebo KVŠtb. to nechce povoliť. I spoveď biskupa sa má uskutočniť len gen. vikárom Dr. Benom ktorý sa vrátiť s dovolenou 26. okt. t. r.

Na prípis číslo 4190/50-dôv. zo dňa 17. okt. 1950 hlási, že ošípane už boli vydané a prevoz dreva sa má uskutočniť 23. okt. nakoľko sme do teraz nemali auta.

Zároveň hlásim, že orgány štb. nechcu ma ani po vydaní dekretu pustiť samého k biskupoviu a vaše rozkazy nechcu rešpektovať a dostal som ustny ~~xxxxxx~~ nariadenie, že sa mám pridržiavať ich rozkazov. Keď nemajú pravdu ráčte potrebné zariadiť na Ministerstve vnútra.

Zasielam Vám prípis ktorý biskup vypracoval ako prejav pre zástupcu biskupského úradu na krajsku konferenciu obrancov mierukra ktorá sa konala dňa 15. okt. t. r. v Nitre, prejav bol prečítany.

Na Váš list číslo 4187/50-dôv. zo dňa 19. okt. 1950 Vám klásim, že potrebné bolo zariadené a biskup nečinil žiadných námietok.

Pripojujem obežník číslo 1.015 o národnom poistení duchovných ktorý už bol vyexpedovaný.

Nakoľko na prvý nábor bohoslovcov sa nám nikdo nepríhlásil požiadal som biskupa, aby sám povolal bohoslovcov. Čo sa uskutočnilo obežníkom číslo 924/1950. Obežník bol rozposlaný za vášho súhlasu tým farským úradom ktorej farnosti býva bohoslovec.

Biskup na požiadanie ma poslal farskému úradu Klatová Nová Ves podakovanie listom číslo 1.031/1950. Opis prikladám.

Dňa 21. okt. 1950, bol vyexpedovaný za vášho súhlasu obežník číslo 1.037/1950, o preložení sviatku všetch Svätch. Jeden exemplár obežníka predkladám.

zmocnenec:

Príhohy: 5.